

ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริม
ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8
จังหวัดภาคเหนือตอนบน

Executives skill in the 21st Century in Education Network to promote the
efficiency of education management in special education centers
Educational areas in 8 provinces in the upper northern region

พิมพ์พิกา เชื้อนวัง

Pimpika Khunwang

สุนทร คล้ายอ่ำ

Sunthon Khelaium

มหาวิทยาลัยพะเยา

University of Phayao

E-mail: Pimpika4022@gmail.com

Received: 5 April 2024; Revised: 14 December 2024; Accepted: 23 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน 2) เพื่อเปรียบเทียบ ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 248 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น แล้วนำมากำหนดสัดส่วน ตามขนาดของประชากรในแต่ละศูนย์ฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์หาค่า (t-test), (F-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เปรียบเทียบโดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สูงที่สุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสาร และด้านวิสัยทัศน์ตามลำดับ ส่วนที่น้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2) แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: ทักษะ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษ 21

Abstract

The objectives of this research article are: 1) to study the skills of administrators in the 21st century in educational institutions, network groups promoting the efficiency of educational management centers, special education districts in the upper northern region of 8 provinces; 2) to compare the skills of administrators in the 21st century in educational institutions, network groups promoting the efficiency of educational management centers, special education districts in the upper northern region of 8 provinces, categorized by educational level and work experience. The sample group consists 248 persons. The research instrument used is a questionnaire with a Likert scale. The statistical analysis includes frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and One-way ANOVA. Scheffe's method is used for post-hoc analysis when significant differences are found. The research findings are as follows:

1. The skills of administrators in the 21st century in educational institutions, network groups promoting the efficiency of educational management centers, special education districts in district 8 of the upper northern region of 8 provinces, are generally at a high level in all aspects. When considering each aspect Interpersonal skills are the highest. Followed by creativity, communication, vision, and technology skills were the lowest.

2. Comparing opinions on the skills of administrators in the 21st century in educational institutions, network groups promoting the efficiency of educational management centers, special education districts in district 8 of the upper northern region of 8 provinces, categorized by educational level and work experience, overall and in each aspect, there were no statistically significant differences at the .05 level. However, when considering technology skills, there were statistically significant differences at the .05 level.

Keywords: Skills, School administrators, 21st century

บทนำ

ปัจจุบันโลกในยุคศตวรรษที่ 21 มีความก้าวหน้าทางด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบันและกลายเป็นสิ่งสำคัญในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งนี้เนื่องจากทุกฝ่ายมองเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากอดีตและความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการที่ดี การจัดการศึกษาเป็นอีกประเด็นสำคัญ นอกจากนี้จะต้องก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและยังจะต้องเป็นกลไกสำคัญ เพื่อการขับเคลื่อนภาคส่วนอื่น ๆ ให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ความเปลี่ยนแปลงด้วย มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561) จากการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็วทำให้สถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอดและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในฐานะผู้นำองค์การในการดำเนินการขับเคลื่อนของสถานศึกษา เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ วางแผน อำนวยการ และมอบหมายงาน ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จึงจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปตนเอง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองคิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริงาน และเปลี่ยนแปลงองค์การให้มีความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและความสมดุล เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารจะต้องอาศัยภาวะผู้นำเข้ามาช่วยเสริมสร้างให้เกิดแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานเกิดความร่วมมือในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรอย่างยิ่ง ทั้งการสร้างพฤติกรรมและการควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ส่งผลกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษา ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลเหนือการทำงานภายใต้สถานการณ์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานใช้ความพยายามและความสามารถในการทำงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำย่อมนำพาความสำเร็จสู่สถานศึกษาตามเป้าหมายที่วางไว้ จากสถานการณ์ทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของโลกทุกภูมิภาคเข้าด้วยกัน พลังการขับเคลื่อนเทคโนโลยียุคดิจิทัลส่งผลทำให้การศึกษาของไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัว และเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้มีทักษะการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลให้มีการจัดการเรียนรู้ที่พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และเป็นเรื่องท้าทายของผู้บริหาร

ปัจจุบันเราอยู่ในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001 - 2100) สถานการณ์ของโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมที่เรียกว่า “สังคมแห่งการเรียนรู้” ซึ่งส่งผลกระทบต่อองค์การ และพลเมืองโลกหลายด้าน อาทิ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเป็นสังคมสูงวัย การเติบโตของนวัตกรรมเทคโนโลยีแหล่งความรู้เครื่องจักรและหุ่นยนต์ถูกนำเข้ามาใช้งาน การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีแนวโน้มที่จะเกิดความรุนแรงมากขึ้น และผลกระทบอื่น ๆ อีกมากมาย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 กล่าวถึงหมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต มุ่งพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่มุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ทั้งนี้การเรียนรู้ตลอดชีวิต ยังเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาคนในสังคมทุกช่วงชีวิตที่มีหลากหลายมากขึ้น ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะให้ได้ตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ, 2566) ส่งผลให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาวิวัฒน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้การแข่งขัน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคม ต่างก็ส่งผลกระทบต่อการวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา กระทบต่อระบบการเรียนรู้ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะให้ได้ตลอดเวลา รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงและเทียบโอนสมรรถนะอย่างมีคุณภาพและไร้รอยต่อ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบท และโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษา ภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษา เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิงนโยบายหลากหลายในการปฏิบัติ เน้นระบบการกระจายอำนาจ และยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์จิตใจ สังคม คุณธรรม และจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในสังคม การดำเนินการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

การบริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญของผู้บริหารในบทบาทหน้าที่ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ การคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ และอีกทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลในการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้เหมาะสมเป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีเพื่อให้การดำเนินการบริหารประสบผลสำเร็จ การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดผลสำเร็จและพอใจผู้ปฏิบัติงาน ผู้ได้บังคับบัญชาให้แสดงออกถึงความสามารถในการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญแสดงให้เห็นถึงทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์ เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการกำหนดทิศทาง เป้าหมายและภาพในอนาคตของสถานศึกษาอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์สภาพการณ์ทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ด้านการสื่อสาร เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะความสามารถในการใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น ประสบการณ์ ในการสร้างความชัดเจน เข้าใจง่าย น่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานกับผู้บังคับบัญชา 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นความสามารถของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยี มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ และนำมาปรับใช้ในการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมภายในสถานศึกษา 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์และมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรภายในสถานศึกษาของตนเอง รู้จักการยืดหยุ่นเห็นคุณค่าให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มศักยภาพ 5) ด้านการคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถของผู้บริหารในการวิเคราะห์นโยบาย จุดมุ่งหมาย ขอบข่ายงาน ระบบงานของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ หาสาเหตุของปัญหา ติความ และแปลความหมายของข้อมูล และนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่จะต้องมีลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ

การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีคุณภาพสิ่งสำคัญที่สุดคือตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ พัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้เป็นอย่างดี (สัตตบุษย์ โพธิ์รุท, 2564) จากการศึกษากิจการงานของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่ผ่านมา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นสิ่งสำคัญของผู้บริหารที่ควรจะมี ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการวางแผนกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา มีความทันสมัยในเรื่องเทคโนโลยี มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ และมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ มีการพัฒนาทักษะของตนเอง เพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สถานศึกษาของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส เพื่อเสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษเพื่อเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส จัดระบบสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาสซึ่งสถานศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีจำนวน 178 แห่ง จำแนกได้ 3 กลุ่ม คือ 1) โรงเรียนเฉพาะความพิการ 2) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 3) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ทั้งนี้ศูนย์การศึกษาพิเศษได้จำแนกออกเป็นกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษแบ่งออกเป็น 12 กลุ่ม ซึ่งหนึ่งในนั้น คือ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งประกอบด้วยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด จำนวน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ดังนี้ 1) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา 2) ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดเชียงราย 3) ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จังหวัดลำพูน 4) ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ 5) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน 6) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง 7) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน 8) ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแพร่ (สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2565) และบทบาทหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานมาตรฐานตำแหน่ง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน
- 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วยศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 676 คน จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซี และมอร์แกน (Kreicie & Morgan, 1970 อ้างใน รัตนา เหลืองงาม, 2562) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการค้นคว้าข้อมูลวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและสร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านด้านการสื่อสาร ด้านด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการคิดสร้างสรรค์

ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ไปยังผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยทำหนังสือจากกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด จำนวน 8 สถานศึกษาภาคเหนือตอนบน เพื่อตอบแบบสอบถาม

3) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไปศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 248 ชุด ตามจำนวนผู้บริหารและคณะครู กระทำโดย 2 วิธี ดังนี้

3.1) แจกแบบสอบถามทางไปรษณีย์

3.2) แจกแบบสอบถามทางช่องเมีล์ของแต่ละศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด เพื่อให้
ธุรการกระจายข่าวในการทำการตอบแบบสอบถาม

4) ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารและคณะครูตามช่วงเวลาที่กำหนดและได้รับ
กลับคืนมา 248 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความครบถ้วน และ
ความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ใน
สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัด
ภาคเหนือตอนบน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
เทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (เจนจิรา ตัวลือ. 2564) ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนน
ค่าเฉลี่ยและแปลความหมายได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51–5.00 ผู้บริหารมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51–4.50 ผู้บริหารมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51–3.50 ผู้บริหารมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51–2.50 ผู้บริหารมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.50 ผู้บริหารมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ใน
สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8
จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบ
ค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมี
นัยสำคัญ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Sheffe's Method) (ธนิต รัตนศักดิ์ดา,
2565)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่าย
ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน
จากรอบทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา 5 ด้าน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ดังตาราง

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ใน
สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัด
ภาคเหนือตอนบน โดยรวมและรายด้าน

ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21	n=248	แปลผล	อันดับ
------------------------------	-------	-------	--------

	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.44	0.48	มาก	4
2. ด้านการสื่อสาร	4.45	0.49	มาก	3
3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.30	0.53	มาก	5
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.49	0.51	มาก	1
5. ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.47	0.47	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.43	0.43	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสาร และด้านวิสัยทัศน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามระดับการศึกษาประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สรุปผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหาร ในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.2 ความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหาร ในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดย วิธีของ **scheffe** พบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 แตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป และผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 แตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

เพื่อให้ทุกคนทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีการนำหลักการการบริหารงานเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการวางแผนการทำงานของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ มีวิธีการชักนำ หรือโน้มน้าวใจให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจ มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไกรศร เจียมทอง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง กรุงขาลี (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสัตตบุษย์ โพธิ์รุท (2564) ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ด้านทักษะการสื่อสาร และด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สรุปผลได้ดังนี้

2.1 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารกำหนดทิศทาง เป้าหมายและภาพในอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมถึงนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนใช้นวัตกรรม พัฒนางานให้มีความทันสมัยและมี และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ จึงทำให้ความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไกรศร เจียมทอง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑทิพย์ นามนุ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายคู่ โดยรวม พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า

5 ปี มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 แตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 แตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องสอดคล้องกับงานวิจัยของไกรสร เจียมทอง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตตบุษย์ โพธิ์รุท (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายคู่ โดยรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 10 – 20 ปี และผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่

ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เน้นความสามารถ ความชำนาญของผู้บริหารในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบระเบียบแบบแผน ผู้บริหารต้องฝึกความสามารถของตนเองให้มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ ให้ถูกต้องรวดเร็ว และทันต่อยุคเทคโนโลยี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีทักษะทั้ง 5 ด้าน คือ

1. ด้านวิสัยทัศน์

1.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรให้มีความคิดสร้างสรรค์และมีความผูกพันต่อวิสัยทัศน์

1.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สภาพทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติตามอย่างมีระบบ

1.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลสภาพการณ์ของสถานศึกษาได้

2. ด้านการสื่อสาร

2.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถบริหารความขัดแย้ง เจรจาต่อรอง โน้มน้าวใจ เพื่อให้

เกิดผลดีในการปฏิบัติงานได้

2.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความชัดเจนในคำสั่งที่มอบหมายงานและให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา

2.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีกระบวนการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้ระหว่างกัน

3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์

3.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ

3.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีการสร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์

4.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความเข้าใจธรรมชาติพฤติกรรมของมนุษย์และความแตกต่างของแต่ละบุคคล

4.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชา

4.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถให้การปรึกษา แนะนำ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี

5. ด้านการคิดสร้างสรรค์

5.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีกระบวนการคิดวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลได้อย่างน่าเชื่อถือ

5.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์

5.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารเปิดใจรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้อื่น

สรุป

ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา เป็นความสามารถ ความชำนาญ ของผู้บริหารในการใช้กลยุทธ์และกระบวนการในการบริหารจัดการ รวมถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษา มี 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสาร ด้านวิสัยทัศน์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ทักษะของผู้บริหาร ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ควรมีนโยบายส่งเสริมหรือพัฒนาผู้บริหารให้มีทักษะทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสาร ด้านวิสัยทัศน์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองและสถานศึกษาทางด้านเทคโนโลยีเพื่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน
2. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ 21 ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เจนจิรา ตัวลือ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การบริหารศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ณัฐกร วรรณวัฒน์ และภาวิดา ธาราศิริสุทธิ. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน เครือข่ายที่ 71 กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกริก.
- นฤมล คูหาแก้ว. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิภาพร รอดไพบูลย์. (2565). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญส่ง กรุงขาลี. (2561). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปัทมพร พงษ์เพชร. (2561). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- พรทิพย์ มงคลเสถียร. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- พรพิมล แก้วอุทัย. (2563). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รัตนา เหลืองงาม. (2562). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วัลลิภา พูลศิริ. (2562). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สัตตบุษย์ โพธิ์รุท. (2564). ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 254 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2565). ระบบสารสนเทศการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กรกฎาคม 2566 จาก <http://special.obec.go.th>.
- สุกรรยา อังกระษี. (2565). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุพัตรา ผลประสาท. (2566). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.